

813

Rath 813.

=RMK II. 1498.

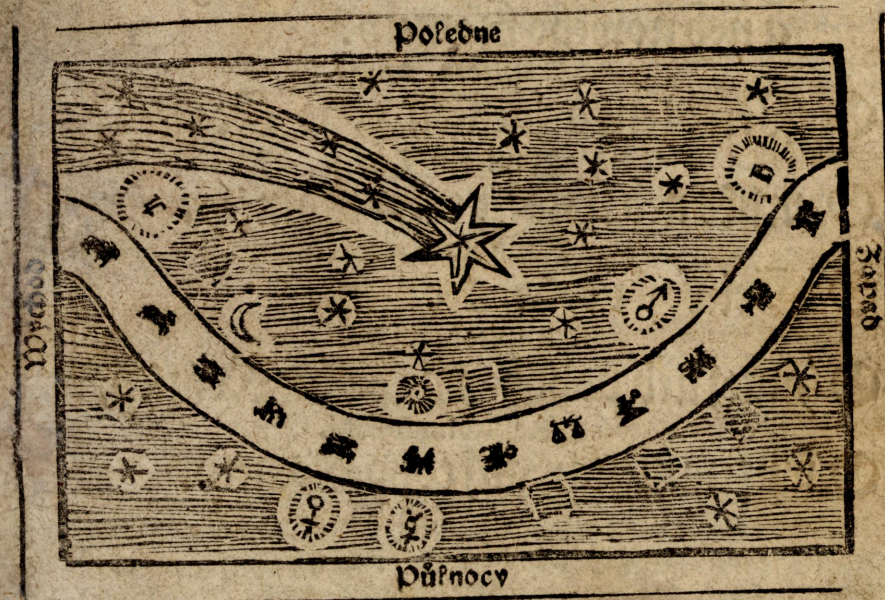
Tractatus Cometographicus,
to gest

O zgerenij a w nowé wklazani, toho neobyčejně
dlaubeheho a Scrafflinoheho

COMET Y.

W Děpny Decembris Anni 1680, & in Ja-
nuatio Roku 1681 spacieneho.

W Německem gazyku wydany

od Fridericha Madewisia

Nynj pat na Slowenský neb Český gazyk přeložený.
a Wyclatený

W ŠJLJWZ/ v Alzběry Dádaný Leta 1681.

Tractatus Cometographicus,

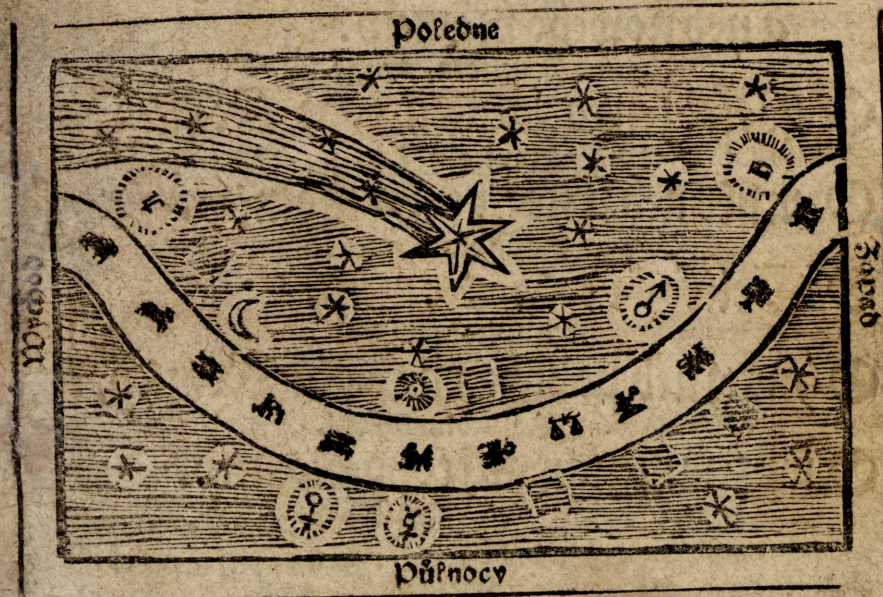
to gest

O zgerenij a w nowé wřazanij, toho neobyčejně
dlaubeheho a Scraffliweho

COMET Y.

W Něpcy Decembris Anni 1680, & in Ja-
nuatio Roku 1681 spacieneho.

W Německem gazyku wydany

od Fridericha Madewisia

Nynj pař na Slowenský neb Ĺeský gazyk přeložený.
a Wyclatený

W ŽILJURĚ/ v Alžběry Dádaně Leta 1681.

R
2002-2003

Poznamenaní Kapitoly kterej se w tomto
Traktátu nacházejí/ a co w sobě která obsahuje:

Kapitola První.

o Formě a způsobu té neobyčejné metly/
a neb nowého Komety.

Kapitola druhá.

o Přirození a začátku toho Komety.

Kapitola Třetí:

o místě neb Placu toho Komety.

Kapitola Čtvrtá.

o Velikosti toho Komety.

Kapitola Pátá.

o hnutí neb pohybování toho Komety.

Kapitola Šestá.

o wyznamenaní toho Komety.

AKA
KÖNYV
TÁRA

RÁTH ÖYÖRÖZ
KÖNYVTÁRA

CAP. I

Capvt I.

o Formě a způsobu té neobyčejné Metly,
a neb nowého Komety.

Ačkoliw se negeden domníwal in De-
cembri Anni 1680, že ten Cometa w Měsycy Novembris
na některých místech zjavený, hned pořad valedicowati
bude/ ale wšak ginač se potom stalo:

Co se pak prwnjho wklázanj geho dočyte/ takowým způsobem se
stalo/ a to dne 17 Decembris wyš gmenowaného rodu/ wečer o 8 ho-
dinách/ Srže gednoho dobrého přítele gest mi oznámeno/ žeby se ne-
gata neobyčejná dlahá a bjla prauha neb linie na Nebi wklázala.
Což ga slyše/ hned sem na nás zde w Berlíně tak řečený Uowý trh
a neb Rynk pospíšil/ kdež sem giž mnoho lidí diwagjých se našel/
a tam sem seznal že gest prawdiwé toto staré příšlowj: Quot Capita,
tot Sententiae, a galž se wúbec řiká: Mundus regitur Opinionibus.
Nebd z těch spectatorů a neb diwagjých se gedem prawil: že to gest
negata reflexio neb záře od sáhu/ a že wyznamenaná dále wětšj zy-
mu/ tak že gestě musíme částěgi kachle obgymati. Druhý prawil:
že to gest Mějčena duha/ a že wyznamenaná proměnu w počasj.
Třetí prawil že se snad někde oheň zgewil/ a že září od sebe w po-
wětj wydawá. Naposledy přistaupil ke mně gedem dobrý přítel/
a chtel me zdánj o te wěcy wyzweděti/ gemuž sem takowé odpovědi
wdáil: že se to wklázuje neobyčejně dlahý Kometowý ocas/ gehož
centrum a hlawa gestě oblaky a párami na Horizontu gest zastjné-
ná a budeme mjeti w následujících dnech nětco wjce odtud spatro-
wati: Tím způsobem, dal sem odpověd také tehdáž gedné veliké

A 2

o sobě

W sobě / Kteráz z té přejiny služebník svého ke mně posílala / abych dal
na vědomí co o tom smýšlím. W tom když sem gá chřel na zdejší
Walý gje / a tam gestě y dále ten blyš ocas spatrowati / w té na-
běgi / že y hlawa toho Komety na nassem Horizontu k západní stra-
ně gestě toho wečera se vlože / y hned přišel něgať oblak / a zastjnil
ten Kometový ocas do cela / tak že ho nic nebylo widěti. Pročež
byli tehdaž mnozy w tom domněni potworzeni / že to gest zagisto ně-
gať reflexio neb záre od sněhu a neb gaťekolow gine Meteorum w po-
wěti. Já sem wšak myslil sám w sobě: Ne Sutor ultra crepidam,
a hádal sem hned tehdaž / že ten Kometový ocas gestě wice Saudu
a domněni o sobě mjei bude / y od těch Kteráz běhu Nebeskeho powě-
domi neglau / aniz gaťe instrumenta magj před rukami / ginižby se
takowe Phœnomena a neb vložy práwě spatrowati mohli. Gaťož
se gíž y mnozy podobně do toho dali / giniž lepe bylo doma pozustá-
wati / nežli nadarmo zymau mjei. Ale o tom gíž dosti / musym dale.

Na druhý Den / genž byl 18 Decembris / domněwal sem se / že
ten Kometa sám od sebe k tomu nakloněn bude / a swau přítomnosti
mnohým Spectatorům oči y mysl otevíre / y také od omylného saudu
ge oswobodj / ale přelazyl tomu hustj oblatowé / tak že ani hlawa
ani ocas geho nemohl býti spatřen.

Až třetího dne teprwa / genž byl 19 Decembris, totjz w třetj
Kleběi Adventnj / wečer / vložal se w takowe neobytegné velikosti /
tak že gedenkazdy z diwagjých se wyznati musyl / že to gest hrozny
a strašlivy Kometa neb Metla. Na to ga sem geg hned teha-
dáž Krze Tubum a neb Perspectiw [genž byl drwanácte nob dlahý]
spatrowal: a tu sem seznał hlavu toho Komety in Nucleo a neb w
swém centrum velmi welikau a gasnau býti / tak že hwězde Wega,
a neb Lucidæ Lyrae tak řečene w velikosti a gasnosti nic na před na-
dala. Ocas geho něco bledý se vložowal: ale roztrahowal se ex ocu-
lorum iudicio od Měsíce (Kterýz se tehdaž na znamen) stopce in 27.
30. nachazel) velmi wysoko / od hwězdy Antinoi pod křem Orlo-
wým / mjmo Delphina / až práwě k hwězde a neb Alterismum Cassio-
pæe (naniz Anno Christi 1572 nowá stala hwězda hrozne velikosti
od wzneseneho Astronoma Tychona de Brahe spatřena a wysserena
byla /

byla / Kteráz co zleho wyznamendwala z Zyskorij není neznámé) a
tak w swé dlahosti ten ocas měl 70 Nebeskych gradů / to gest /
[budeli se gedem grad toliko za 900 mjl počtati] 63000 mjl.

Co se širokosti geho dořyte / byl při koncy něco širši nežli při
samé hlavě / na způsob meoly / a šrojtla širokost geho při neymen-
šim na 5 Nebeskych gradů / to gest 4500 mjl. Může se w prawdě
řicy / že tento nowý Kometa / onomu / Kterýz se Anno 1618 málo před
tridcítiletu wognu Německau vložal / a ginať za neywěšši ze
wšech ginych Kometi držan byl / málo napředel dáwa / gestli geg
gestě w mnohých wěcech nepřewyssuge / gaťož se to z následujících
oblerwacj hogně wyswěclowati bude. Dlahost toho Komety byla
na 26 gradu Rozorožce / s pobočnj distancij od cyrkle Ecciptica řečene-
ho proti Půlnočnjmu Polus punktu. 20. 30. Stal pak nedaleko od
hwězdičky tertie magnitudinis, genž gest na Křku Antinoi pod hrd-
lem Orlowým na Equatoru. Něco na půlnočnj straně / 7. grad. 30.
od hlavy toho Komety Lucida Aquilæ, tak řečena Hwězda se vložo-
wala. Slunce bylo w 8. 40. 50. Rozorožce. Gaťož y ga gsem z té
přjiny celau noc nespál / abych západ toho Komety wysseriti mohl /
čehož sem y došel / nebo hlawa geho o 3. čtwrttech na 8. hodinu z Ho-
rizontu se schylowala / a to k straně západnj a půlnočnj. Ale ocas
geho až do 11. hodiny na Horizontu mohl býti spatřený.

Následujících dne / genž byl 20 Decembris, ráno okolo 6. ho-
diny zase se vložal ten Ocas Kometový [aťkoliw hlawa geho ne-
mohla tak škoro spatřena býti] odrud mnozy w to domněni upadli /
žeby se ráno giny Kometa od východu slunce vložowal / w temž
wšak velmi glau zmylenj / poněwadž, tenýz Kometový ocas rá-
no Který y wečer mezy 5. a 6. hodinau se vložowal. Tenýz také Ko-
meta, wyš připomenuteho dne 20. Decembris; o 5. hodinách wečer
zase se vložal / gehož apparitionem sem ga tehdaž na zdejších Ber-
linských Walých pilně spatrowal / a patrně sem seznał / že při Zodia-
ku dale postaupil. Zčásty se gíž y w 3. Wodnáře nachazel. Lati-
tudo Borealis, a neb širokost Půlnočnj byla (gať se při swětle mě-
sýněm mohlo znamenati) pod hwězdu Delphina, 21. 30. Ga pak
opět podruhé spatrowal sem geg Krze veliký Perspectiw, a šrozuměl
sem

sem žeby Nucleus a neb prostředek w hlavě toho Komety z částí
obnovy byl/ na ten způsob sem také motum molecularum w hlavě
geho wětšim dílem wyššetřel mohl/ nic gináč než jako hnuj a lje-
čanj ohně w pecy strže dírú spatřugeme. Za tím hlava toho Komety
hned po 8. hodině zaslá/ ocas pak geho pozůstával k spatření až
k půl 12. hodiny. Widny byli také rozličné hvězdy w tom ocasu
trpycej se.

Dne 21. Decembris, večer o 5. hodině/ opět sem vřázanj toho
Komety na wýš gmenowaných zdeššich walch očekáwal/ kterýž se
také tehdaž o 1. čtveři na 6. hodinu widěti dal / tu sem ga geg strže
Perspectiw dwařrát rozdišně spatřowal/ a wyššetřil sem že Slunečnj
paprškowé w něm hragnj/ negináč než gačoby negaká Stella primæ
magnitudinis, to gest hwězda prwnj velikosti obyčegně se gškřila.
Byl tedy in Longitudine přes 6. Wodnáře. Latitudo ejus Borealis,
neb šiřokost půlnočnj byla 22. W tom swětla welmi gasná hwězda
Orlowa/ na prawě straně Komety/ totiž k západu a k půlnocy/ tak
že strže přjmau linij 15. 30. od hlavy toho Komety na Orla/ a syce
na geho Alkajr očima spatřena býti mohla. Přitom nemohu to-
ho mlčenjm pominauti kterať se tehož večera mezy 9. a 10. hodinau
Měsíčná Duha vřázala/ kteraž syce byla blede barwy/ jako Slune-
čna duha/ ale wšak byla gestě zřetedněššj k spatření. A ta učinila
per reflexionem, wedle sebe gestě tři giné Duhy/ z nichž gedna dočy-
kala se ocasu Kometoweho/ na ten způsob gačoby s njm na křjž pře-
ložena byla.

Dne 22. Decembris, večer/ mezy 5. a 6. hodinau/ přalentowal
se opět ten Kometa s swým strassliwym dlahým ocasem. Geho
Almucantharath byl 18. 30. Azimuth pak geho západnj byl 76. Sam-
ten Kometa byl w 9. 30. wodnáře dale wchýlený/ a wrhl swým oca-
sem přes lewé křjdo Cygni podle Noh Pegasowých až na hlavu
Cassiopeæ. Zhlava pak geho mohla gestě welmi sylná a weliká
(strže šlo gazykem Německým Fernglas nazwané) spatřena býti.

Dne 23. Decembris, Wywabilo mne to hwězdnate Nebe w čas
ráno wen/ w té naděgi že ten Kometowý ocas de novo w rannjm
časú spatřjm/ kterýž také mezy 5. a 6. hodinau mjmo Horizontu na
hvězde

hwězde quartæ magnitudinis w oku Cassiopeæ se rozstáhl. A syce
ten ocas w nepřjstomnosti měšyce gasněššj byl/ nežli když se z Měšy-
cem z večera vřázowal. W večer wšak po 5. hodině hlava toho
Komety zase se wyštyla/ okolo strany západnj a polednj/ mezy hwě-
zdami Delphini & Equlei, Konec pak toho ocasu zasáhl něco má-
lo hlavy Cassiopeæ, až se proti hwězde Andromedæ schýlil/ pone-
wadž hlava geho ná Cyrkl Eccliptica patrně se pohnula/ tak že po-
šlednj částka ocasu něco málo se za hwězdu Persei obracela.

Dne 24. Decembris, Bylo Nebe oblačj/ zastjnné (rozuměg
zde w Berlíně) pročez obrud žádné observacy tuto se nemůže polo-
žiti. Na ráno také byli welike mračna.

Dne 25 Decembris/ totiž w večer Božjho Narozenj/ bylo syce
Nebe s počatku mnohymi parami přioděte/ ale wšak pronikl ge-
ten Kometa/ a vřázal se podle dwau hwězď quartæ magnitudinis/
kterěž na Otěch Equlei gsau postawené. Potom marchirowal
proti 19 Wodnáře Latitudo Borealis byla 25. 30.

Dne 26 Decembris nacházela se hlava toho Komety bljžko hla-
wy Pegasowé/ nedaleko od hwězdnatosti kteraž se w nových Sphæ-
rach Euphrates gmenuge. Ocas geho táhl se přes nohy Pegasowý/
a přes lewé rameno Andromedæ/ až k Šabli Perseowé.

Dne 27 Decembris o 3 čtveřtech na 6 hodinu/ vřázal se ten Ko-
meta tak gasný a swětly/ že gestě nikdy w takowé gasnosti nebyl
spatřený. Nacházal se tehdaž při hlavě Pegasowé/ ocas pak geho
wrhnul sebau podle lewé nohy Andromedæ až na hlavu Perseowu.
Daly se spatřiti také rozličné hvězdy na křku Pegasowém gačoby na
Andromedě/ strže ten Kometowý ocas se bljštjcy. Longitudo neb
dlahost geho in Eccliptica byla 4. Ryb. Latitudo B. 27. 20. Bljž-
ko hlavy Kometowé wydáwal tehdaž ten ocas weliky blesk od se-
be/ sama pak hlava takowého způsobu by/a gačoby oheň w pecy ho-
řjcy/ y to sem obzwláštěně spatřil že wypaustčela z sebe gačoby blyššá-
nj negaké.

Dne 28 Decembris večer mezy 5 a 6 hodinau/ kdyžto ginými dni
Kometa měl obyčeg vychazeti/ bylo welmi tma/ ale wšak předce
o 3 čtveřtech na 7 hodinu rozstáupili se mračna/ a vřázal se ten Ko-
meta

méta poblé Pršůw Pegasowých/ proti němuž se spatřowala hwiězda
secundæ magnitudinis na krku Pegasowém. Za cyrklem Eccliptica
byl ten Kométa w 8. 30. Ryb. Latitudo B. byla 28. Při této obser-
vacý ocas toho Komety velmi diwný způsob na sobě vložowal/ ne-
bo galýsy oheň z sebe pausstě/ kterýž gednat hore gednat dotu ně-
dy prostředkem okolo něho běhal/ ne ginat než gafo Raketle zapá-
lené/ a to několikrát tmit/ tať že se každý přistogýy tomu podiwiti
musyl.

Dne 29 Decembris Wečer bylo Nebe oblaky velmi zastjné/ tať že forma neb způsob toho Komety na zdegšim místě nemohl bý-
ti spatřený.

Dne 30 Decembris/ wečer o 1 čtvrti na 6 hodinu/ vložal se zašé
Kométa w tu stranu mezy západem a poledněm (na 16 ryb. Latitu-
do Borealis 29. 30.) A to práwě na Pršech Pegasowých/ poblé těch
dwau spolu stogýých hwiězď quartæ magnitudinis. Ocas geho roz-
tahl se přes lewé rameno Andromedy/ proti hlavě Perseowé. Ale
giz ho mnoho ubylo/ gmeno witě na 15 gradůw/ tať že toliko ten o-
cas na 55 gradů swjtil.

Dne 31 Decembris/ nechtěl ten Kométa swým vložaním starého
rožku zawjti/ než stryl se raděgi za temnými oblaky. a wšak není po-
chybné/ že na Pegasowi dále postaupil/ a nachazel se na 20. Ryb.

Dne Prvního Januarii, to gest w začátku leta 1681/ bylo opět
Nebe velmi zamračené/ tať že se nic nemohl ten Kométa spatřowa-
ti/ než gať se toho z následugýých observacý dowede/ byl práwě
poblé hwiězdy secundæ magnitudinis w quadratu na prawé přednj no-
ze Pegasowé, w 24. gr. Ryb.

Dne 2. Januarii, nachazel se ten Kométa na pršech Pegasowých
a wrhl ocasem swým práwě proti krku Perseowému / a patrně se
mohlo poznati dož se ten ocas geho kratil/ že y hlawa geho menšj
a bledšj widjna byla.

Dne 3. Januarii o 1. čtvrti na 6. hodinu/ stal Kométa w qua-
dratu Pegasowém wedle dwau hwiězď quartæ magnitudinis in Ventre
feré medio.

Dne 4. Januarii wečer o 1. čtvrti na 6. hodinu byl ten Kométa
y hwiězdy

y hwiězdy stella dubia in quadrato Pegasi řetené/ a tať hlawa bljzkoť
Andromede obrátil/ hlawa geho tať weliká se gestě zdala / strze
Perspectiw gafo stella secundæ magnitudinis.

Dne 5. Januarii, bylo Nebe do cela sněžnými oblaky zakryté/ a
wšak přede ten Kométa přšel k spatření o 9. hodině wečer/ ale
gen toliko za půl čtvrti hodiny a to bljzko hlavy Andromedæ. O-
cas geho, gafo tež y hlawa woblestu byli bledšj a jšdegšj než prwé/
na způsob wolny rozšesane/ w dlanhošti swé tehdaž měl 30. toliko.

Dne 6. Januarii, bylo velmi mratno/ tať že nemohl býti spatřjn

Dne 7. Januarii wečer o půl sšeste hodiny vložal se ten Kométa
na krku Andromedæ, řdežto y hwiězdičky nedaleko od hlavy Komé-
towé strze ocas trpytjcy se spatřeny byli.

Dne 8. Januarii bylo Nebe sněžnými oblaky zastjnéno/ tať že
žadných hwiězď nebylo widěti.

Dne 9. Januarii podobným způsobem.

Dne 10. Januarii wečer bylo až do půl 9. hodiny mratno/ ale
wšak mjmo naděgi potom rozšaupili se mratna/ a tu sem ga spatřil
toho Kometu při oku Ryby půlnoční/ po lewém boku Andromedæ,
ale wšak nebyl dlouho widjn.

Dne 11. 12. 13. Januarii, bylo pořáb mratno/ protež požadně
nemohl býti spatřjn.

Dne 14. Januarii rozpustili se něco sněžné oblaky z té strany kde
byl Kométa/ gehož sem obserwowal pod hrdlem Piscis borealis, mezy
hwiězďau Lucida in cingulo Andromedæ řetenau/ a mezy druhau/
řteraz Deltoton na rozých Skopeowých zawjrá.

Dne 15. Januarii spatřil sem že se ten Kométa ad Triangulum
přibljil a toliko 3. 30. odtud byl. A tomu velmi ho ubylo/ tať že
množý řterj nemeli bystřeho zřaku/ nic nemohli seznati aby tam ga-
lý Kométa byl. Gehož to hlawa spatřowal sem tehdaž strze Per-
spectiw/ a byla welikost gegj w swém diametru gafo hwiězda tertie
magnitudinis. Dlanhošť pať geho in Eccliptica, byla 26. 30. Arterj;
Latit: Bor; 20. grad;

Dne 16. Januarii bylo opět kalno/ 17. a 18. podobně.

B

Dne

Dne 19: Januarij wečer mezy 9. a 10. hodinou/ rozstaupili se oblať a mračna něco nemnoho w tu stranu kdež byl Kometá/ a tu se mohlo poznati/ že se giž k dokonalému odgiti strogi/ nebo tať se giž byl saužil/ že ani k sobě nebyl podobný. Pročeť sem gá hned hradal/ že po gednou a neb při neywětšim po druhem dni Konec swúg wezme. Což se y stalo 22 Januarii: (nebo 20. a 21. bylo oblačno) Tu se zagisté Nebe wygasnilo/ tať že se wsecko zřecedině spaticiti mohlo: když sem gá pak strže Perspectiw mymo půlnočnjo Trigonu na ta wjsta/ kde prw byl Kometá hleděl/ spaticil sem malý galýsy oblaček/ peř rozprášenému nežli Kometě podobněgšj.

Potom Tento strassliwý Kometá 20 Januarii swé odpustěnj wzał/ (ačkoliw se w některých místech a kraginách/ obzwaště pak w Vhřich až do 25 Januarii wřazowal) Když se pak čas nastá nj gehu od 8 Novembris počtati bude/ tedy za 73 dni dal se w Europě widěti (šyc mohloby se nagiti wjce/ nebo na některých místech před 8 Novembris se wřazal/ a posleze než se pisse odsel) a w tom času přeběhl 210 Nebestých gradůw/ podle toho/ že od znamenj Nebestě wáhy běh swúg začal/ a až k znamenj Býla dosšel. Když pak takowý běh gehu rozwažowati budeme/ a gedem nebestý grad toliko za 900 Německých mjil křastj [šyc některj wřactnj Mathematici, obzwaště Ricciolus počtaji geg za 1005 německých mjil] tať wygde Běh gehu na tuto následugjcy summu/ totiž 189000 mjil. Strže to (gesti 73 dni počtati budeme) wběhl každého dne 2589 mjil/ a k tomu něco méněgi než půl mjile/ za každau hodinu wběhl bez mála 208 mjil/ a za každau minutu dvě mjile bez gedné čwrti. To gest toliko de ejus motu proprio totiž o wlastnjm hnutj gehu samého praweno/ což pak kdybych Motum communem totiž běh obecny k tomu počtati/ trauřam žeby wětšj počet mjil přibyl. Ale o těch wěcech giž wjce než dosti mluweno gest/ musíme se k giným obrátiti/ a ge rozgimati/ totiž

Cap: II.

Průrozenj a začátku toho Komety.

Odhuby

Odhuby Komety pocházeli? a neb swúg začatek brali/ rozdiľnj gřau o tom smyslowě. Gedni drži to prawě za extranaturale, a neb nad přirozene wěcy/ protož ge tať miracula a neb zázraťy gmenugi. Druží prawj žeby oni/ (t Komety) swúg počátek brati měli z přičin přirozených: tico wřat děli se na kolikery strany/ gegichž každých sentency a domněnj nonj potřebi wyčtati. Toto wřat zdá se býti k prawdě negpodobněgšj: že Kometá/ neb galž se wúbec řjta Ocasata hwězda neb Metla/ nic gineho nenj/ toliko negalý oblať Nebestý/ z mnohých par (genž gřau w wyššim Nebi z Planetůw a neywjce z slunce wytažene) mocy Aspectůw a hwězdw hromadu sebrany a potom od papřstůw slunečných zapaleny. Toto zdánj může mnohými zwaštěnjmi oblerwacými w tomto času wtworzeno býti. A to se může gednomu každému prořazati/ že Corpora Cœlestia, to gest: Nebestě tēla/ exhalationes a neb páry od sebe wydawaji/ a odtud swé atmosphæras a neb Dýmowé okrřtky magj. Obzwaštěně pak řtkery křerž se z slunce zbragi/ a rozprylugi [a ny nj mezy wčenyimi lidmi bez pochybnosti za to se drži] welmi k tomu napomáhaji. Podobně/ páry měsýně a atmosphæram gehu/ žádný z těch genž wřbrogenyimi očima na Běh Nebestý hledi/ w pochybnost brati nebude. Co se o těch obau welitých swětlich Nebestých [Sluncy a Měřcy] prawilo/ může se per consequens y o giných Planetach a řtalých hwězdwch mluwiti. Mohlbych šyc tu wěc řtiroce a mnohými příklady wyswětliti/ ale poněwadž mág wmysl gest/ Trařtat tento per Compendium psati/ křátce otom oznamim: galo oběh/ ačkoli dosti subtilný/ bez dýmu/ tať tať y slunce spolu s ginými hwězdwami nemohau bez par neb exhalacy negalých býti: ale wřat y to se musí na paměti mjeti/ že takowé páry negednostegně/ aniz tať wzdycfy/ a neb welkem množřtwj wycházegj. Nebo galo náš Globus Terraqueus, a neb ta země po njž chodjme/ někdy hustě/ někdy subtilně páry/ to někdy hogně/ někdy za se řtrowněgi/ z sebe wydawá/ a do powětřj wysřla/ z řterýchž potom rozdiľně Meteora, Hypostatice, & Emphatica, [genž Metům/ Kojim/ Metlam fakuljm/ y duhám z řastky podobně býwaji] se rodi. Tať se tať dege pod welitými tēly Nebestými: Stelle fixæ, a neb hwězdy řtalé/

stale / tak dobře in Galaxia; totiž na Bile cestě jako lbe ginde na Ne-
bi podle swého způsobu exhalationes a neb pary wydawagi / z če-
hož se domýšlím / že když ty pary a neb exhalationes w bromadu se
sraží / nowe a divné Stellæ fixæ, neb stále hvězdy / (t. Komety bez
ocasu) z toho se rodí: Galáž Anno 1572. in Asterismo Cassiopeæ,
stála / na gegijto plac nynějši Kometa galáž hore oznameno
swým ocašem wrhl. Podobne druhá Anno 1600. in p. ctore Cygni,
Galo y třetí té podobna. Anno 1604. in Ophiucho. Ale Planetowe
wydawagi podle swého způsobu giné effluvia, a neb pary od sebe/
z kterýchž se rodí Komety / gessco potom more erraticorum, neb na
způsob blaudjých hvězd / gednať sem / gednať tam ab Eccliptica se
odchylugi.

A když se pilný pozor na to dá / může ex facie Comete sáđiti /
z kterého Planety materia geho neywjce posšla. Při tomto nyně-
jšim Komete to sem pilně seznať / že wjce z sebrání par Saturnowých
a Marsowých nežli Jovis a neb Veneris swúg počatek wzal. W
prawdě komu Constitutio wýš gmenowaných wrchajch Planet tež
y tohoto Komety něco málo znamá gest / gaťož ginát obecněmu li-
du / takowý bude s obzwoľstnáj pochybnostj toto nadepsané zdání
dale rozważowati / ale wšak musy tomu místo dáti. Než před-
se připadagi k tomu tři Dubia a neb pochybnosti / kteréžby chtěli
wýš přednessené domněnj podwraciti / a to takowé. (1) Kdyžby
hvězdy in specie Slunce / Měsyc / a ginj Planetowe takowé pary z
sebe wydawali / z nichž se toliké Corpora obzwoľstře pať Komety ro-
dí / z toho by nasledowalo žeby ony (t. hvězdy) wmenšeny bráti / ný-
brž y na nic přicházeti musyly. (2) Podle toho způsobu Komety,
a neb y nowe stále hvězdy každoročně by se zgewowali / poněwadž
N. besté Corpora každodenně exhalationes od sebe wydawagi. (3)
Tím obyčejem / Komety nicby budaučyho newyznamenawali / po-
něwadž gsau Naturalia Corpora gaťo giné, ku příkladu Blyšťan / hř-
mánj. Chasma neb zapalenj oblaku / a tím podobné wčy.

Co se refutacy gegijch ctne / negsáu co Nodus Gordii / pročť ani
Alexandroweho meče k rozważánj nepotřebugi. Na prwej tedy
Dubium takto oopowjdam per instantiam; Pročť náš Globus Ter-

raqueus

raqueus a neb ořstřel zemšťý wmenšeny a nebo y stončenj newzal / po-
něwadž každodenně tak mnoho par do powětří odsylať. Což mi tu
můg Antagonista a neb odporný odpowj. odtud bude praweno: Ca-
pe tibi hoc / gmenowitě: Když exhalationes neb pary w powětří ně-
co se spogj / a w něm se za čas podrží / potom wšak rozpustěné bu-
dau / padagi zase na zemi odkudž wzaty gsau / pročť se nenadarmo
prawj: Et redit ad Dominam, quod fuit ante suum. Podobným způ-
sobem když Planetowe pary w wyššim nebi nědy sem nědy tam
pohaněne, naposledy spolu sražené condensowane neb zhuštěné bý-
wagi; a z sebe negate Phænomenon wčinně presentugi, rozpauštěgj
se potom / a nawracugi z wětšj částky k swým prwnejšim telům
odtud gsau wzate. Nebo gednoláze přirozeně tělo habet vim ex-
pultricem, & quasi purgaticem, vel attracticem, to gest že ma moc
wyhaněgj přitahugj / a očisťugj / a potom y w swem slácu
neb stáwu se zdřugj / a to od přirozenj. Mohloby se to y giným
příklady wyswětliti / ale pro kratkost pomjgim. Na (2.) Dubium
odpowjdam takto krátce: Pročť negsáu každodenně / oblaky / duhy /
blyšťan / a tomu podobně Meteora w powětří atkoliw země každo-
denně nýbrž y každau hodinu mnoho par z sebe wydawá : rozumim /
že poněwadž pary w powětří newzdyčy tak disponowane a s ge-
dnocene býwagi / než raděgj částokrat disseminowane a rozptylené /
tak že žádné meteora nemohau z nich býti. Tak také děge se y w wyš-
šim Nebi / mnohé Planetowe a stálých hvězd pary býwagi tak do-
bře působenim papršlůw slunečnych gaťo gnych hvězd během a
hnujem sem y tam rozprassené a rozptylené / tak že se nemohau w
bromadu sražiti / ani gaťe Corpus neb Phænomenon z sebe wřazati.

Na (3.) Dubium prawim : že wšsemohaučý Bůh sám diwy či-
ni / a může záračnau hvězdu wywesti kdy chce / gaťož y wčinnil při
času Narozenj Krysta Pána / kdežto nowa záračna hvězda Mu-
drcům na východu se wřazala / o čemž se okolo wánočnjho času kaž-
doročně lid wywěuge. Podobně / takowa záračna hvězda na způ-
sob Měče / dala se nad Geruzalemem před stazau Města widěti :
gaťž o tom z Historij dobře gest znamé. Ale wšak z toho nenásle-
duge, žeby gednoláždý Kometa záračným způsobem měl na Nebi
swúg

B 3

swůg počátek bráti/ wjm že rozumný člověk ne hned bude dít
 že věci miracula neb zázračny gmenowati. Nebo Miracula non sunt
 fingenda præter necessitatem. Položme tedy tak/ že Komety z přiro-
 zených příčin pocházejí/ gakož na hoře dokázano gest/ ale wssak
 nemusíme tak bezpečně mysliti/ žeby oni nic newyznamenawali.

W Prawdě Učywyšší Bůh má tu pomstě stwořené Wecry/
 kraupy/ tež blyšťaný a bromobitý/ strže než mnoho učiniti může / a
 wssak ty věci gsau z přirozených příčin nepochybně učiněné. Du-
 ha gest z přirozených věcí/ a wssak gest za znamení od Boha po-
 starwens. Pan Bůh ustáwá wzdychy lummus Polarcha; a neb ney-
 wyšší zprawce nade wssemi věcmi/ on může effectus neb učinky to-
 ho Komety wice na onu než na tuto Kraginu wyslyti/ když chce bez-
 božnost lidšau trestánjm nawssowiti. Jakož y gá za to držím / že
 Kometá necessitate natura neb z potreby přirozenj má Vehementis-
 simos effectus, totiž weliké učinky/ kteréž wssak my wssickej Božské
 Direktij neb správě poraučeti máme. Odtud k dalššimu mluwenj
 přiležitost se trefj. Otec Mlety neb prusa darmo nenahotowj/ ač-
 koliw také gest z přirozenj učiněn / t. g. z březý wyrostl.

CAPUT. III.

O místě neb Placu toho Komety.

Učolow mnozy z starých, mezy nimiž y Aristoteles, za to držj/ že-
 by Komety své místo a neb plac k běhu w powětří měli/ ale
 wssak z mnohých observationibus recentium Mathematicorum to se za
 neygistigšj wěc držj/ žeby oni spjše in Æthere to gest w wyššim
 Nebi své místo měli mjeti / což gá také y z nyněššjho Komety způ-
 sobu porowditi mohu: Nebo tamže Parallaxis a neb aspectus diver-
 sitas očicé wplazuge/ poněwadž Kometá na mnohých od sebe vzdá-
 lených místech při gedné hwězdnatosti na nebi gest wysšerčený/gnie-
 nowitě při Ortu mezy Delphinem a Labutj/ gako y při Pegasowj/ zt
 Ale tjm neygistigšj mohu to dowěsti/ poněwadž při něm žádné pro-
 měny běhu proti blížšým stálým hwězdám in motu communi sem ne-
 wysšerčil/ což sem y s pilností per instrumenta correcta & accurata w
 prawdě seznal/ a z toho zawjráám/ že ten Kometá gestcě y nad Mě-

šyc swůg plac měl. Nebo kdyby byl tak njšo gako měšyc/ bylby
 se nepochybně na našem Horizontu dobře ogeden grád njše od sta-
 lých hwězd uchylil/ gakož onino/ kterj dolnj běh penetrugi neb pro-
 nitagi snadně obsahnutí mohau. Položme wssak že toliko tak wy-
 ško byl od země gako měšyc in Apogæo, (actoliw bezpochyby mohl
 wyšše býti galkž se toho prwe dowedlo) tedy bude předce oddaleny
 od země při neymenšim na 66. Semidiameter: Terræ, což učinj 56760.
 mjl. Jabych wssak počtel wyšost geho od země na 70. Semidiameter
 cožby učinilo 60200. mjl.

CAPUT. IV.

O Welikosti toho Komety.

Wstí se o místě a placu geho rozważowalo / gij se k welikosti
 přistaupi/ o njš podle Astronomšeho běhu snáze budeme mocy
 sanditi. A šyc neyprwe od hlavy geho počátek učinjme. Nucleus
 neb prostředek té Kometowé hlavy strže Tubum neb Perspectiw
 swjčil gako hwězda primæ magnitudinis [a tak mnohem gasněššj
 byl než Srdec orlowo/ kteréž ginač pro Stella secundæ magnitu-
 dinis se držj:] Diameter geho ná 2. minuta se počtel / tak se z toho
 welikost Kometowé hlavy zawjráti může/ w rozważowánj této
 následugjey w Astronomij známe Regule: Gakož se zdržuge radius
 neb Semidiameter gednoho cykle / až k Tangentu okrahlosti geho/
 kterjž polowicy tak weliký gest gako Diameter hwězdy nekeré: Tak
 tež zdržuge se distantia takowé hwězdy od prostřednjho punctu k po-
 lowicy gegjho praweho diametru. Gest tedy dobře známé ex Tri-
 gonometria. že Radius tak gmenowaný zwětšj částky na 1000000.
 dílůw wypořáděny bude/w kterýchž dílch polowic swjtcjey Diami-
 ter, tohoto Komety (kterjž galkž gest oznámeno na gedno minutum
 weliký byl) Tangentů od sebe 2909. wydá. Když tedy tento Ko-
 metá galkž hore oznámeno 70. Semidiameterůw neb 60200. mjl na
 wyšost byl od země/ takto tedy může se zawjřiti.

1000000 dá mi --- 2909 --- 60 mi dá --- 60200

facit 17½. mjl.

B 4

Zbyš

Když tedy druheho pól Diameter k tomu počtati budu/ dá mi
spolu 35. mil/ a to bude pravý Diameter gasneho prostředku Kome-
tové hlavy/ odtud geho circumferency pravě na 110. mil veliká
přichází/ w proporcy 7. proti 22. (nebo tak se zdržuje diameter
proci circumferency) to exemplum srogj takto :

7. --- proti 22. --- co dajj 35.
facit 110.

Odtud potom plyne Convexitas neb o'rauhlost/ když Diami-
ter s circumferency bude multiplicovaný gmenovitě 3850 quadra-
tých mil. když tedy sestan částku convexitatis s vynalezeným
diameterem multiplicugi/ přichází 22458 Cubulových mil/ propter
corpulentiam neb pro obsazenj prostředku a nebo gavra Kometové-
ho.

W pravdě musy to veliká hlavička byti/ kterauzby onen
slyňný Solias/ owšem pak Dáwid nevněst. Když pak okolo sto-
gicý exhalationes w nichž ten Nucleus neb prostředek hlavy gako roz-
pálený vhel w bje volně neb w gistrách zavinutý byl k tomu se při-
ložj/ tedy spacium té Kometové hlavy mnoho přibude/ neboť y ex-
halationes okolo hlavy/ podle toho když se strže veliký Perspectiw
spatřovali/ tak velké místo neb plac zastřeli/ gal obyčegně plný
měsíc býwa. Odtud bude následowati/ že když se celá hlawa ge-
ho y s těmi exhalationibus spatřowati bude/ tedy že se nagde tak we-
liká gako měsice/ to gest při neymensšim 25852497. mil. Co se pak
ocasu dotýče ten byl někdy polt quadrantem 70. a wjce gradůw d'la-
hý/ to gest přes 64.000. mil: Ale wšak nemusy se tuto geden grád
za 15. mil počtati/ gakož některj nezkušenj činj/ (gichžto judicia o-
somto Kometě z husta mezy lidmi se probíhaji/ neb radigj k'ulha-
gij/ ale wšak v rozumných místo pochwalj smich zastuhugi) Špů-
sob Komety gako wyšše gest oznameno/ wysoko nad zemi/ owšem
y nad měsice swůg plac měl/ protože také cyrtl geho mnohem wě-
ššj nežli zemšty musy se počtati/ od tud také geden grád geho o mno-
ho wěššj musy býti/ nebo gako grád při měsicy neymeněg za 431.
mil/ při tomto Kometě wšak kterjž něcco wyššj byl než Měsice/
za 900 mil geden grád wychází. Tak bude ten Kometový ocas
370. grad: při neymensšim 64.000. Němčých mil počten. Širo-
kost

geho nebyla ze wšech stran gednosfěrná nebo při hlavě byl o-
s něcco wššj než ginde/ a při hlavě syce na 4. grady. Dale pak při
čoncý w Casliopoez, gakož gsem ho 20. Decembris spatiowal na 51.
gradůw byl Šširoký. První šširokost ba 3600 Druha pak 4500. w:
p'ložme že Ocas toho Komety tak wysoko stal gako hlawa ale
wšak tam to postarjme žeby ocas geho w powětřj formowán byl:
gakož toho sam tento Kometa došwědit/ což sem také y gá w pr-
vní Kapitole doložil/ že se ten ocas geho něcco malo mil wyšše
wyněst/ hlawa pak geho gatz sem oznamit nad měsicem stala/ a
w swřchu oznamené velikosti zůstawala.

CAPUT V.

O hnutí neb pohybowanij toho Komety.

DE motu communi, neb o obecném hnutí a nebo y běhu tohoto
Komety nechcy tuto velmi šširoce mluwiti/ poněwadž mno-
hým známě gest že on zarowěň s ginyými hwězdami ššel/ a circulos
diurnos neb dennj cyrtle gako y ony znamenal: Než radigj tuto bu-
du mluwiti de motu proprio, to gest o geho wlastnjm hnutí/ kter-
ýmž on rozššlně signa Zodiaci přeběhl/ gakož sem geg 22. Novemb:
Anno 1686. na 21. Wahy neyprwě spatřil/ kdežto on swůg ocas
contra spicam Virginis, totjž proti k'asu genž w ruce Nebestě Pan-
ny gest roztahl. Potom pro velké oblaky a husté mratna nemoh
sem ho tu dále obšerowati: Přišla wšak ze Štrašburku nowina
žeby se tam proti znamenj Ššjra wšazowal/ tu on potom následu-
gicýho ššš. znamenj Ššelce přeběhl až naposledy se zde in Decem-
bri na 10. grad Kozorožce widěti dal/ na hwězde Antinoi pod Or-
lem. Běh geho velmi ššěsný byl: Nebo we 24. dnech čtwere
znamenj přeběhl/ což obrud přichází/ poněwadž tento Komet a z
počátku pravě až ad Ecclipticam na Ššjru pronikl/ a potom strže
Serpentarium za Asterismum Antinoi pod Orlem swůg běh přigal/
kterážto linie k rychlosti běhu geho při Zodiacu napomahala/ po-
wadž on gako Polstowé obyčeg magj přijmē cesty následowal/ ga-
kož sem y gá tedy motum trajectionis Cometarum, w předšštem listu
wyswětlil:

ppřisvětlil: obtud tedy snadně může poznáno býti/ že tento Kome-
ta/ kterýž in Decembri z novu observován g. st. nemj giny/ ale ten gi-
ský kterýž in Novembri na rozdílných místech spatřený byl. Ačko-
li by nám tuto Orbita Cometæ, gako y Angulus a Nodus intersec-
tionis w pochybnost to vvoditi chtěli/ ale wšak řdyž na motum irre-
gularem Cometarum popatřime/ může y tento scrupulus wyňat býti/
nebo w Astronomi) o běhu Kometowem znamo gest: Quod Angu-
lus Orbitæ & Ecclipticæ, punctiq; intersectionis, toto durationis tem-
pore sit variabilis, Angulus crescendo, nodus retrocedendo. A syce
nachází se při gednom a někerém Kometě wjce deviacy než při cru-
hem/ obzrolastně řdyž ho gestě negatě exhalationes neb p. ry ex stel-
larum vorticibus někdy vrážejí: což y nynějši Kometæ ztredlně
dokázal. Přes to ga zůstávám w tom do nněm žeby on (t. Ko-
meta) nedaleko od Spica Virginis na Waze swúg začatek wzal/
několik gest on w pravdě od nas tam po neyprwe wysřetený/ gi-
nat měl on swúg terminum, a quo lépe k polednj strane na Zwězdě
Hydra neb wodnjm Hadu byl/ tak že potom per lineam trajectionis
několik gradůw od Spica Virginis zde spatřený byl/ a gakož nynj o-
znameno na Sřtjru přes Ecclipticam šel/ a obtud per serpentarinam
ad Antinuum pospíchal/ na němž se potom zde Anno 1680. 17. De-
cembri zase vřázal. Gakžkoliv mnohy obtud gestě scrupulum bude
mjeti/ a řekne: Proč ten Kometæ in Novembri vřázany ocas swúg
od Wýchodnj a Polednj strany k polednj a k zapadu obrátil/ tento
pak in Decembri zgewený od poledne a zapadu ocasem k východnj
wrhl/ odkudž hádati se může, že ten poslednj nový a druhý Kome-
ta musyl býti. Ale abych tuto pochybnost z myslu některých wyňal
chey tu zpomenuci/ že z přjctiny proměněni myšta/ kterčž Kometæ
proci slunce při žimal/ nic gineho namůže býti toliko to, že se ten
ocas in Decembri obratiti musyl nevwjce z te přjctiny: že Kometæ
swětla sobě od slunce wypúgčil/ gako y giny Kometowé genž před
ním byli/ poněwadž tedy tento Kometæ in Novembri na Waze před
východem Slunce spatřován byl musyl tedy z potreby ocas od-
slunce [genž tehdaž na střelcy bylo] mezy poledne a zapad od-
vratiti. Žacím wšak per motum trajectionis tento Kometæ slun-
ce předce

ce předšel/ a in Decembri po geho zapadu se vřázowal/ přetož z
potreby ocasem od zapadu k východu wrhnauti musyl/ poněwadž
reflexio neb záře proti němu stogjých paprřskůw slunetných/ od
nichž on swětlost přjzal k tomu napomáhala. Což také y sam od
sebe tento Kometæ potwrzowal/ nebo swúg ocas wždycky podle
zpřjsohu proti sobě postaweneho slunce nachylowal/ gakož sem wyše
oznamil. Mohlbych syce nětco wjce de motu proprio y také o rych-
losti tohoto Komety wyprawowati/ ale poněwadž můg vmyšl gest
krátkosti šetřiti/ pomjgim toho. Ašpon musym gestě dobrotiwě-
nu třenáři gedem scrupulum tu připogiti/ a to takowý: Proč ten
Kometæ in Novembri na Waze vřázany tak dlahubého ocasu ne-
přelentowal/ gako tento in Decembri spatřený k východu roztahl/
w pravdě může obtud mnohy zawřiti/ že musyl předce tento in De-
cembri vřázany od tamtoho in Novembri zgeweneho rozdílný býti.
Na to tedy odpowjdaři ti Páni/ kterjž o Kometách welmi čerřtwě
šauditi vměgji/ gestě někdy tak nervosě onjch judicis wyňasřejí gako
šepý o barwach/ w pravdě budau takowj magis muti quam pilces.
Ja wšak chey toliko krátce předněšeny tento scrupulus pohnauti/
tjmeo způsobem: že tento Kometæ nemohl primo intuitu tak dlahu-
běho ocasu mjeti/ gako potom/ to gest z následujčjch přjctin známě.

(1.) Poněwadž in Novembri při počátku swěho vřázání/ dale od
slunce odlaucen byl nežli in Decembri/ nebo w Novembri on na wá-
ze/ slunce pak na střelcy bylo: In Decembri pak s počátku na gednom
znamení spolu byli/ slunce y Kometæ/ totjž na Rozorožcy. Obtud
y ocas geho tehdaž tym delšj se vřázal. Nebo to gest gisté/ že tym
bljže Kometæ gest od slunce/ tym delšj ocas od sebe wydáwá/ šřze
reflexy neb záři slunetných Paprřskůw: gakož to ex optica dobře
powědomo gest. k tomu přichází: [2.] že ten Kometæ řdyž z zna-
menj wáhy přes Ecclipticam šel/ bezpochyby gestě nětco wjce
Planetowých pár k sobě přiwzal/ (simile enim gaudet simili) a ob-
tud swúg Nucleum neb okřšlel wjce rozmnožil. Nebo Kometæ
anno 1618. vřázany/gak wznesřeny Mathematicus Cysarus wysřetil/
newždycky gednostegný ocas měl/ nebo někdy dlahubý někdy pak krát-
ký se nacházel. Obzrolastně dne 9. Decembri Anni 1618. byl ocas
geho

geho na 77. gradů blauby/ podle zprávy Cyfarové. ale 10 Decemb.
přibyl ho/ a vzťahoval se na 104. grad: ga: Longomontanus do-
švédunge. Ginenowite podle způsobu par 3. n. chz blawa Komety
wa sebrána byla. Ale musym k tomu pospichati/ cehož lide mnozy
při spatrowání Komety neywjce otečawagi. i. e.

CAPUT. VI.

Wyznamenáwanj toho Komety.

Naj se práti bude gedentazdy: Eynu mly Brachu/ co nám bu-
de tento strassny Kometa wyznamenáwati? Některj Lide
chtěj mnoho odcud sauditi ex Astrologia/ ale wšak padagi častotrat
y s dwěmi do pitwora neb do Syně/ když nechťej intra Cancellus
mod. ite coniectura zůstawati/ ani effectus naturales ab arbitrariis od-
bélowati. Ja se znám kromu/ že mně takowa Astrologia nepřijí usj:
K tomu wj nepochybne sam Bůh neywyšší futura contingencia. A
le wšak nacházegj se coniectura při Astrologich sem y tam. že effectus
neb účinky Komety [genz obzwláště wognu a nakazenj znamenagi]
na ty fraginy přicházegj kterež ležj pod těmi znamenimi přes něž Ko-
meta běh swůg konal. Když podle toho způsobu sauditi budeme/
bude tento nový Kometa ze wšech stran daleko o kolo sebe sahati/
nebo wjce než půl Zodiaku přesse/ a bude to zle panowati neyprwe
w těch fraginach ktere pod znamenim Nebeske waby ležj gakož gš:
Elsasy/ Rakaušská země/ Dherška fragina/ Liffland/ Saphoja/ Del-
phinat y města některé/ gako: Strašburg/ Widen w Rakaušych/
Frankfurt při Meynu/ Speyr/ Feldkirch, a Lyfion. Za tím bu-
dau také y ty fraginy genz pod Sstjrem ležj od toho zlého vrazeny.
gakož gšau: Norwegia zapadnj Swedi/ Cathalonia, hornj Baro-
ry/ it. Poněwadž pak často gmenowaný Kometa podle pořadku
znamenj neyprw z Waby na Sstira/ a potom odcud na Scitce a
Kozorožce (na nichž se w pomínutém Decembri s tím dlahým oca-
sem znowu wázal) wstaupil. pročež y ty fraginy genz pod nimi le-
žj toho zakusyti musěgi/ gakož gšau: Litwa/ Sasy/ Turingia/ Hesj
Sstjrysko/ Julich/ Kléwe/ Bergen it. Přissel také potom na zna-
m. n. j

menj Slopee/ pod nimiž ležj tyto fraginy/ Německá země/ Frank-
reich/ Engelland/ male Polsko/ hornj Burgundia/ Swabi/ hornj
Slezsko/ Florentia/ Braunschweig/ Utrecht/ kterežto rovně slych v-
činkůw tohoto Komety zakusyti musěgi. Já wšak zanechawám
toto doinněj o těch fraginach genz pod oněmi znamenimi Nebesky-
mi ležegj na geho myšlě/ nebo wjm Quid distent terra lupinis. Ale
podřim když něčco pilněgi gál Komedowu stranu a způsob/ tak také
y hnutí a rozťahowanj Ocasu geho. podle Zenith a neb verticálnjho
punctu ex hypothesibus Astrologicis rozřuzowati budeme/ musym
complexy a motum nynějšjho Komety samého/ gako y Historiam geo-
ho předchůdcůw spolu y s effecty gegich w rozřuzowanj wyžiti/ a ne-
gen toliž do smichu odtud sauditi. O Komete leta 1618 malo před-
wognau německau wložanem/ gest pilně od wznesených Mathemati-
kůw wyšetřeno/ (gakožto obzwláštěj Astronomus Keplerus. podob-
ně y Longomontanus obserwowali) žeby on Saturnické complexio-
nis a přirozenj byl/ odkudž na geho wložanj twrdá zyma a sněhy ná-
ledowali/ potom pak při odměťčenj neb oterowenj země (t. z gara)
na rozřylých myštech mor/ gako y gině těžké Nemocy panowali.
Když pak tohoto nowého Komety leta 80. a 81. zgeweneho něčco
pilněgi spatrowati budeme/ poznáme že on podobně nemalo Satur-
nické complexy w swe hlavě dal widěti. Pročež tomu podobných
effectus neb účinkůw. gako y od prwnjho obawati se musym/ při-
temž y na Newrodě sotwa chybowati bude. Já syce nechcy ad in-
dividua přikratowati (nebo o takowých věcech Božj wloženi gest
skryto) ale wšak předce nacházegj se in Astrologia předpowsdanj/
kterež dwaum mocným Potentatum [Peledajmu a Zapadajmu] ne-
šťastně wěcy/ gestli ne Smrt zwěstugi. Dále. poněwadž tento
Kometa mnoho Martialských a ohnivých exhalaciones w sobě měl
gakož se toho wyšse dokazalo/ k tomu také některé ohnivé a horké
Signa Zodiaci přeběh/ (gakož gšau Scitlec a Slopee) gako y ně-
ktere hwězdy skale Martialského přirozenj/ mezy než se y Asterismus
Aquilae referge/ odcud se může předpowsdati Wogna a Krowé pro-
lewánj/ ohně paleni/ falešne smlawy. a tagné Conspiraciones. y
gine těm podobně wěcy. A syce že Wogna negen na zemi ale y na

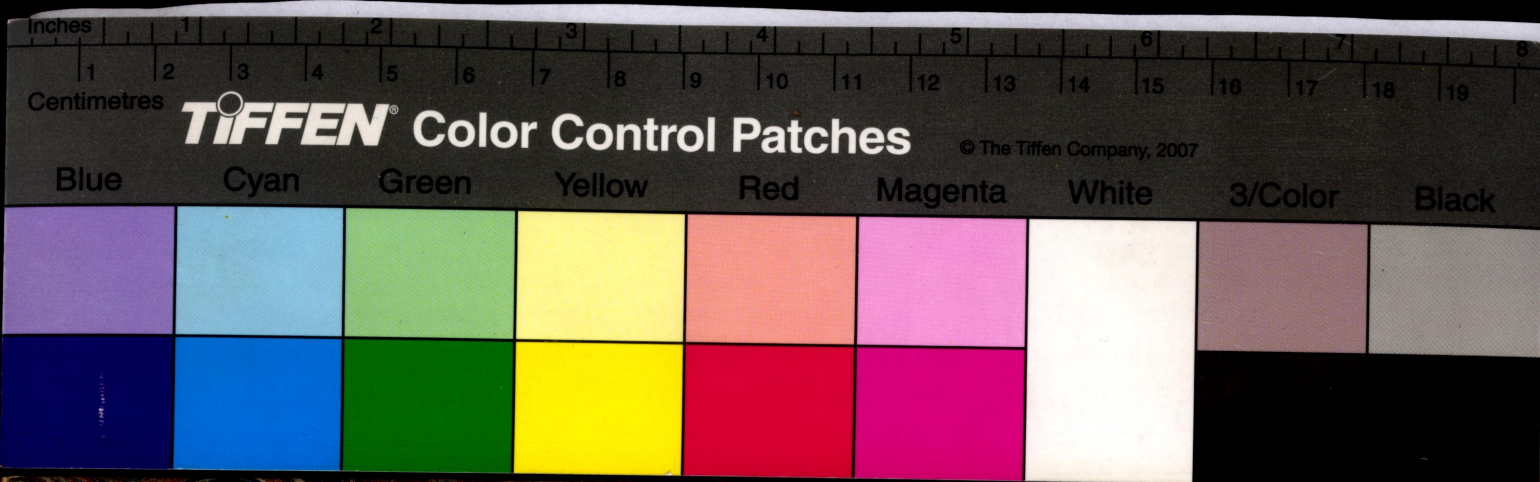
Wodě bude/ to se může negen z wodnatých znamení/ (galož gfau
Sfir a Ryby/) kteráž Kométa přeběhl/ ale y z těch hwězd při
nichž spatřený byl/ galož gfau: Hydra neb wodnj žad/ Delphin
neb Mořská Swině/ ič. předzvěděti. Ale to wsecto wjce ex A-
strologorum hypothesi nežli ex ratione Phycā.

Nemohu tuto pominauti onoho Komety genz roku 1577 in No-
vembri gal od giných Mathematicůw/ tak obzwoassině od wznesse-
ho Tychona de Brahe gest wyšetřený/ kterýz podobně tau cestau na
nebi galo nynějšj marchirowal/ nybrž y gednostegne s nynějšjmi
znamenj a Asterismos přeběhl. Kdyz pak ten Kométa 13 Noveim-
bris Anno 1577. galz slunce na znamenj Střelce stalo/ wložal se in
via lactea to gest na bjle cestě/ nad hlavau střelce: od něhož w nemno-
hých dnech rychlým během ad Asterismum Antinoi pod křem Orlo-
wým pospýchal/ a odeud mjmo Delphina swůg ocas roztrahl wprjmo
na Scheat Pegasi/ až právě 26 Januarii Anno 1578 inter Scheat Pegasi
& duas minutulas stellas quæ sunt in Pegasi pectore se ztratil/ tehož
wznesseň Mathematicus Ricciolus in suo Almagesto novo došwědčuje
Na to Sebastianus Král Portugalský/ a Mahomed Král Mauritan-
ský/ oba w Břiwě zabynuli. Johannes de Austria in castris Belgicis w-
mřel. Při Reynu a w Španyelských dolnjch kraginách weliké po-
zdvojenj a krwe prolitj se wložalo/ galož to Kokenbachius/ Bun-
tiagus/ Ricciolus, a ginj poznamenali. Pán Bůh dag/ aby tento
nynějšj Kométa/ genz právě tu cestu držel galo ten wyše oznamě-
ný/ tomu podobně Consequentia, totiž Nebezpečenstwj/ nauzy/
Smrt/ y gině zlé wěcy nám ani Sausedum našim newyznamená-
wal/ galz toliw se k tomu právě schyluge. Napsal geden wznesse-
ň Mathematicus, o Cometě Anni 1618. že ten gistý Kométa swým
blauhým ocasem právě nad Německau zemi se wztahowal/ nybrž
y celý nad Horizontem zůstal/ potom okolo půlnočnj strany běh
swůg konal/ kterýz strže to/ totiž podle běhu a wložanj swěho/ půl-
nočnjm kraginám/ a zwláště Německé zemi nestčestj wyznamená-
wal. Spatřili sme při tomto nowém Kometě/ y musíme wyzna-
ti/ že se on půlnočnjm kraginám/ a newjce Německé zemi s
swým strassuwým ocasem k welikému strachu a předessenj wložal.

A to gest

Wodě bude/ to se může negen z wodnatých znamení/ (galož gfaus
Sstje a Ryby/) kteráž Kométa přeběhl/ ale y z těch hvězd při
nichž spatřený byl/ galož gfaus: Hydra neb wodnj Zád/ Delphin
neb Mořská Swině/ ič. předzvěděti. Ale to wšsecťo wjce ex A-
strologorum hypothesi. nežli ex ratione Physica.

Nemohu tuto pominauti onoho Komety genž roku 1577 in No-
vembri gal od giných Mathematickůw/ tak obzwašsině od wznesšeneš
ho Tychoa de Brahe gest wyšetřený/ kterýž podobně tau cestau na
nebi galo nyněgšj marchirowal/ nybrž y gednostegně s nyněgšjmi
znamenj a Asterismos přeběhl. Když pak ten Kométa 13 Noveim-
bris Anno 1577. galž slunce na znamenj Střelce stalo/ wložal se in
via lactea to gest na bjle cestě/ nad hlavau střelce: od něhož w nemno-
hých dnech rychlým během ad Asterismum Antioi pod křem Orlo-
wým pospýchal/ a odtud mjmo Delphina swůg ocas roztrahl wprjmo
na Scheat Pegasi/ až práwě 26 Januarii Anno 1578 inter Scheat Pegasi
& duas minutulas stellas qvz sunt in Pegasi pectore se ztratil/ čehož
wznesšeny Mathematicus Ricciolus in suo Almagesto novo došwědčuje
Ta to Sebastianus Král Portugalský/ a Mahomed Král Mauritan-
ský/ oba w Bircwě zahynuli. Johannes de Austria in castris Belgicis w-
mřel. Při Reynu a w Španyelských dolních krajínách weliké po-
zdvoženj a krwe prolitj se wložalo/ galož to Kokenbachius/ Bun-
tingus/ Ricciolus, a ginj poznamenali. Pán Bůh deg/ aby tento
nyněgšj Kométa/ genž práwě tu cestu držel galo ten wyše oznamo-
ný/ tomu podobně Consequentia, totjz Nebespečestwoj/ nauzy/
Smrt/ y gině zlé wěcy nám ani Sausedum našim newyznamená-
wal/ galžkoliw se k tomu práwě schyluge. Uapšal gedem wznesše-
ný Mathematicus, o Comete Anni 1618. že ten gisťj Kométa s swým
blauhým ocasem práwě nad Německau zemi se wztahowal/ nybrž
y celý nad Horizontem zůstal/ potom okolo půlnočnj strany běh
swůg konal/ kterýž strže to/ totjz podle běhu a wložanj swěho/ půl-
nočnjm Krajínám/ a zwlastě Německě zemi nestřestj wyznamená-
wal. Spatřili sine při tomto nowém Komete/ y musíme wyzna-
ti/ že se on půlnočnjm Krajínám/ a newojce Německě zemi s
swým strassuwým ocasem k welikému strachu a předěšenj wložal.
A to gest

